

UNIAREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an . . . . . 150 Lei
Pe jumătate . . . . . 75 Lei
In străinătate . . . . . 300 Lei

Iese odată la săptămână

Adresa: „UNIAREA POPORULUI“, Blaj, jud. Târnava-Mică
Director ALEXANDRU LUPEANU-MELIN

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un șir mărunț odată 5 Lei a doua și a treia oră 4 Lei.

Pleacă școlarii

Suntem la sfârșitul anului școlar. Câteva zile încă și porțile școlilor se vor închide în urma lungului șir de școlari cari se vor răspândi pe întinsul țării, la vetrele părințești.

Oei mai mulți vor pleca la sate. Mai ales cei din școlile Blajului, unde s'au adunat din toate părțile Ardealului. Din munții apuseni, de pe câmpie și de prin văile multelor râuri cari brăzdează această parte a țării noastre.

Profesorii vor privi cu sufletele înduioșate pe cei cari pleacă, dintre cari unii nu se vor mai întoarce poate nici când.

Ii vor privi însă și cu sufletele mulțumite știind că și-au făcut pe deplin datoria, zi de zi — și sunt multe zilele unui an școlar — intrând în sufletele tinere ale celor incredințați grijii lor, înfrumșetându-le cu însușiri alese și luminându-le părințești învățături.

Dar sufletele profesorilor vor fi și îndurerate. Durerea ce-o simte oricine în clipa despărțirii de acela cu care s'a înfrățit, durerea împreună cu fericire și bucurie a paserii ce-și vede puii — pe cari i-a îngrijit și i-a apărut sub aripile sale de mamă — încercând primul abor, prima depărtare de cuib.

Acasă, în pragul porții, privind din umbra nucului bătrân pe drumul prăfuit ce duce spre oraș, aceeași mamă, care astăzi toamnă a rămas plângând în urma căruțului ce-i ducea odrasla departe își va aștepta acum copilul cu sufletul și brațele deschise. Și'n timpul slujbei, la biserica din deal, din strana îmbătrânită de vreme, printre rugi înălțate spre Domnul, tatăl își va șterge o lacrimă de bucurie auzindu-și feciorul înălțând cântece de slavă spre Ceriuri.

Și oei cari l-au privit plecând, și cei care-l așteaptă la sosire'n poartă, se străduiesc spre aceeași țintă. Să crească, să'nflorească și să croiască mândru viitor celui a cărei grijă o au, pregătind astfel viitorul strălucit al neamului.

Această străduință a profesorilor și a părinților, impune școlarilor o datorie, o sfântă datorie. Să facă adică să încolțească străduințele acestora, să ajute izbânda lor.

Și când ar avea prilej mai potrivit pentru aceasta decât în timpul verii?

În timpul verii când soarele strălucitor al dimineții ridicându-se pe albastrul cerului senin, te'ndeamă spre tot ce-i mareț și înălțător. În timpul verii când apusul roșu al soarelui te'ndeamă la tot ce-i frumos și cinstit.

Și mai ales la sate. La satele umbrite de mulțimea pomilor bogăți în roadă, cari te'ndeamă la pace și liniște. Prin satele cu mirosul fânului de curând cosit, cu drumuri șerpuitoare dintre lanuri de grâu, cari par'că duc spre Domnul.

În satele unde'n serile instelate ale lunilor de vară răsuna duioasă doina ciobanului în urma oilor ce pasc, unde răsuna cântecele strămoșești, această comoară națională ca și care nici un alt popor din lume nu are. În satele unde'n dumineci și sărbători, în fața altarelor, moșnegi cu plete albe, bărbați și tineri cari în decursul săptămânii au tăiat brazde adânci în inima pământului, ș'au culcat la pământ lanuri de grâu și fân, femei și fete cari seara veneau cântând dela munca câmpului, și copii cu soare'n ochi și lumini în suflet, — se'nchină dumnezeirii. Nicăiri nu simți pe Dumnezeu mai aproape decât într'o biserică de țară unde preotul albit de zile, gârbovit de mulțimea anilor face să răsune rugăciunile către cel Atotputernic.

În satele unde-n dumineci și sărbători, la hora din vale — unde altădată Gheorghe Coșbuc, poetul cel mai apropiat de sufletul acestei țări de țărani, își înfrătea darurile minții sale cu bogățiile artistice ale sufletului poporului, — văzând mulțimea de flăcăi și fete îmbrăcați în mândrul nostru port, și-se umple sufletul de încredere în puterile și viitorul strălucit al neamului.

Toate acestea te indeamnă să te întorci la viața cinstită din trecutul neamului, la viața curată care a ținut ca prin minune poporul nostru pe vremea când pe aceste plaiuri răsuna „cântarea pătimirii noastre“.

De aceea tineri școlari ce azi mâine vă răspândiți spre satele dela subsuori de dealuri, sau spre acele pierdute'n văi adânci, la izvoarele lor de adevărată viață sufletească, adăpați-vă sufletele și luminați-vă gândurile. Dacă'n mijlocul orașelor mari și șgomotoase, n'ați avut timp să vă opriți și să pri-

viți în sufletele voastre, priviți la țară în ochii fraților voștri rămași acasă, și veți vedea strălucind curățenia. Și din cecece ați adunat timp de un an în școlile dela oraș, va rămânea numai cecece-i bun, adevărat și folositor. Și veți mulțumi astfel pe cei ce-au rămas în marginea orașului privind în urma voastră cu duioșie, veți îmbucura, pe cei cari vă așteaptă cu drag la sosire, și veți avea sfântă mulțumire înșivă!

† Iunie Brut Micu

Anul acesta a adus multă jelanie în orașul de biserică și de școli dela Târnava. Nici nu s'au acoperit bine de pajiște și de flori mormintele mult jelișilor canonici și oameni de conducere ai bisericii noastre Dr. Ioan Coltor și Dr. Ambroziu Cheflanu, și clopotele catedralei din Blaj vestesc iarăși o mare pierdere: Părintele Iunie Brut Micu, directorul cancelariei mitropolitane, cel mai vechiu asesor consistorial din Blaj, preotul bun și blând, stâlpul oficiului arhidiecezan atâtea zeci de ani dearândul, nu mai este între cei vii! O boală grea și nemiloasă, care l-a mistuit încet și sigur, i-a curmat firul vieții în dimineața zilei de *Duminecă, 17 Iunie*. Când clopotele bisericilor din Blaj chemau lumea la sf. liturghie, scumpul nostru „Baciu Micu“ era întins pe catafalc, între flori și făclii pălpătoare, alături de cancelaria în care a muncit fără preget timp de 42 ani pentru biserică și neam.

Iunie Brut Micu a văzut lumina zilei în anul 1869 în comuna Șarmășel, dintr'o familie preoțească, care a dat neamului și bisericii mai mulți bărbați de seamă între cari și un canonic la Blaj. A învățat la bătrânele școli ale Blajului, unde după ce termină liceul, intră ca alumn în Seminarul teologic.

În anul 1892 își termină aici studiile, și de acum începând toate puterile sufletești și trupesti, tot ce a adunat el cu „sânguință de albină“ în timpul anilor săi de studiu, le pune în slujba cancelariei mitropolitane. Căsătorit câțiva ani după aceea, are nenorocirea să-și piardă consoarta, la opt ani după căsătorie. De atunci înainte, cu și mai multă ardoare, cu mai multă însuflețire și lăpădare de sine, muncește în ogorul bisericii și al neamului.

În 1913 ajunge, urcând toate treptele, director al cancelariei mitropolitane. Și timp de 27 de ani, cu „sânguință de albină“ și cu „devotament de mucenic“, onorează acest post. Munca nepregetată, zi de zi l-a adus încrederea mai marilor săi, cari l-au răsplătit sânguința numindu-l asesor consistorial, pro-

topop onorar, notar consistorial și notar al conferințelor episcopalești.

A avut și încrederea forurilor lumești, cari văzând în munca sa un exemplu de îndeplinire conștiințioasă a datoriei, l-a decorat cu „Răsplata muncii pentru biserică cl. I“.

A fost profesor și director al cursurilor de cantori cari s'au ținut dela răsbolu încoace pe lângă Metropolia Blajului. Căci adormitul în Domnul era un vestit cântăreț, un adânc cunoscător al cântărilor noastre bisericesti. Și multe serii de cantori din satele împrăștiate pe câmpia Ardealului, își aduc cu drag aminte de „Baciu Micu“ cum obișnuia lumea să-i spună, la cursuri sau în afară de cursuri, cu vocea sa mlădăoasă cântând irmoase pe cari pușini alții le știau.

Păr. Iunlu Brut Micu a lăsat și două fundațiuni în sumă de peste 130,000 lei, din cari se vor da burse pentru elevii buni ai școalelor din Blaj și se vor sluji sf. liturgii de pomenire în biserică parohială.

O boală cumplită l-a ros mereu la temelia sănătății, grăbindu-l drumul spre mormânt.

Marți în 19 l. c. a pornit pe drumul fără întoarcere al veșniciei, din fosta mănăstire a călugărașilor Vlădicului Aron. Prohodul e slujit de P. Sf. Sa Episcopul Alexandru Nicolescu al Lugojului, înconjurat de mulți canonici și preoți.

În strănile catedralei la loc multă și aleasă lume, venită să dea cinstea din urmă rămășițelor pământești ale fostului director al cancelariei mitropolitane. Între aceștia amintim, afară de cei mulți din Blaj, canonici, profesori la Academia de teologie, profesori la școlile secundare, primarul Blajului, elevi și mireni, pe dd. Augustin Caliani director general în Ministerul Instrucțiunii, Păr. Ioan Agârbiceanu canonic de Cluj, Păr. I. Folea protopopul Mediașului, Gheorghe Simu preot în Dumbrăveni și alții mulți. Insași dl Iuliu Maniu și-a întrerupt drumul spre București și a poposit timp îndelungat în fața sicriului cu rămășițele pământești ale lui Iunlu Brut Micu.

La slujba prohodului cântă corul studenților Academiei de teologie și vestitul cântăreț al Blajului, d. Ioan Moldovan. Predica de bun rămas, cuvântul din urmă, îl rostește Revs. Victor Macavelu canonic.

Cortegiul cu osemintele mortului pleacă apoi spre mormânt, lăcaș de odihna după străduințele vieții, urmat de multă și aleasă lume.

În fața gropii deschise, Păr. Gr. Tecșa, în numele cancelariei metropolitane, își ia rămas bun dela fostul ei director. După care țărâna rece îl desparte de cei rămași afară, înfrățindu-l cu cei cari alături de el așteaptă glorioasa înviere.

Fle-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Cuvântarea

Păr. Gr. Tecșa la mormântul lui
IUNIUL BRUT MICU

Omul ca în chip trece.. (ps. 88)

Jalnici ascultători,

Prin trecerea la cele veșnice a adormitului în Domnul Iunlu Brut Micu, a căruia oseminte zac în fața noastră, biserică Domnului pierde pe preotul devotat al altarului euharisticului Isus, care cu vreme și fără vreme în fiecare dimineață îi era primul oaspe și servitor în Capela reședinței mitropolitane. Pierde pe preotul care în toate duminicile și sărbătorile era cel mai fervent asistent al slujbelor dumnezeiești din această sf. Catedrală. Pierde pe preotul care

după talanții primiți s'a sirguit să împlinescă îndesat și cu vâri diregătoriile sale în cari l-a așezat Domnul și încrederea mai marilor săi.

Boala grea, care l-a ținut la pat în toamnă aproape 2 luni credeam că va fi trecătoare. Domnul însă altcum a voit, altcum a rânduit, l-a certat din nou cu boala și în urmă l-a chemat la viața cea vecinică, adevărindu-se din nou cuvintele psalmistului: »că omul ca în chip trece« (ps. 88).

Oarece credeți, jalnici ascultători, ce însemnează aceste cuvinte? Înseamnă, că toate câte sunt pe pământ trec, se schimbă și nimic nu rămâne, dupăcum cântă și sf. Biserică »Cu adevărat deșertăciune sunt toate și viața aceasta este umbră și vis... toate sunt deșertăciune, tot omul ce viază. Toate trec în lume, toți ca apa ne scurgem, trecem ca apa; în lume e necontentită schimbare. Se schimbă împărății și domnii, se schimbă oamenii, neam trece și neam vine și ca o aducere aminte rămân numai numele de familie, de împărății, de orașe ori de ape ș. a. Omul trece cu adevărat și rămân în lume diregătoriile, slujbele și titulele; deci întreaga viața omului este o trecere la cele vecinice, este o scurgere neîntreruptă.

Învățătura ce trebuie s'o scoatem de aci este, că nu trebuie să ne alipim așa tare de cele trecătoare, de plăceri lumești, de averi, de bogății și de pământ, ca și când am fi apă stătătoare și nu apă curgătoare. Nu suntem moștenii acestor averi, acestei lumi; suntem niște bieți călători prin această vale a plângerii, având de moștenit împărăția cerului, pe Dumnezeu creatorul nostru, pe care-l căutăm în tot locul »câci neliniștită și neodihnită este inima noastră, Doamne, până-ce nu se va odihni întru Tine«.

Vom muri, vine moartea, pe toți ne așteaptă moartea. Trecе chipul lumii acesteia și ne rămâne singur numai mormântul. Trecе lumea, ca în chip, trecе trupul, ce atât de mult îl grijim, trecе cinstea, slujba, după care umblăm și trudim într'una, trecе veselie, desfătarea și plăcerea; toate trec, și totuși vedem că oamenii așa trăiesc ca și când n'ar avea să moară.

Noi, jalnici ascultători, așa să trăim, ca și când ar trebui să murim acum. Moartea nu cruță pe nimenea, nu dă răgaz nimănui, vine ca un leu, căutând pe cine să înghită.

Adormitul în Domnul a fost pătruns de aceste principii ale sf. noastre credințe. A trăit ca un adevărat creștin împlinindu-și cu scumpătate datorințele sale.

Prin trecerea lui la veșnicie sf. noastră biserică pierde pe unul din cei mai îndemânatici om de administrație bisericască, pe directorul celei mai grele cancelarii bisericesti, pe directorul cancelariei mitropolitane, care timp de 42 de ani a servit-o cu credință și rar devotament.

Superiorii lui pierd pe acel om cu care se obișnuiseră așa de mult, pe acela al cărui nume era cunoscut de toți.

Dacă e grea pierderea ce o îndurăm, pentru rudele sale, pentru superiorii săi, pentru prietini și cunoscuți, este nespuse de grea pentru subalternii săi, pentru aceia cari zi cu zi și ceas cu ceas au muncit în același birou la aceeași masă cu adormitul în Domnul. Este nespuse de grea pentru funcționarii cancelariei mitropolitane, cari pierd în el, nu pe superiorul aspru ci pe adevăratul lor părinte bun, care cu multă dragoste și blândețe i-a povățuit, i-a instruit, i-a introdus în tainele teancurilor de hârtie atât de numeroase într'o cancelarie. Chiar și când era ceva mai aspru pentru vre-o greșală care merita înfruntare, trecea cu adagiul »mai dăți pace«.

Durerea acestor funcționari, între cari am cinstea a mă număra, prin slabele mele cuvinte vrea să-și exprime durerea ce o simțesc, și au

simțit-o în tot cursul boalei îndelungate, prin răpirea neuitatului lor Director. În fața loviturii grele, adânc reculeși și încrezători în Dumnezeu, roagă pe părintele milelor să-i dea iertare de greșele așezându-l în corturile dreptilor unde nu este durere nici întristare nici suspinare...

Iubite Dle Director, acum la despărțire te rugăm, ca pentru orice supărări ori greșeli ce ți-am cauzat să ne ierți, cum și noi te-am iertat. Promitem, că ne vom ruga totdeauna pentru odihna sufletului DVoastră, vom binecuvânta în toată viața noastră amintirea DV.

Sf. Statul ce ni-l-ai dat prin comportarea DV, că »eu merg în calea lumii, iar voi întăriți-Vă, păziți căile Domnului, legile, poruncile, judecățile și mărturiile lui, ca să fiți fericiți întru toate, câte Veți lucra și ori unde Vă Veți întoarce«, ne va fi programul vieții noastre din viitor.

Pleacă acum spre lumea nemuririi, să-ți iei răsplata, de care te-ai învrednicit, prin munca și sirguința, ce te-a călăuzit până în clipele morții. Noi rămași orfani vom împleti cununa neuitării în sufletele noastre zicându-ți, »lin fie-ți somnul și amintirea binecuvântată în vecilor, Amin«.

Despre rugăciune

»Cereți și se va da vouă... că tot cel ce cere va lua«.

(Luca 11. 9-10).

Nu numai în cuvintele acestea, ci și în alte mii de locuri de-ale vechiului și noului Testament promite Dumnezeu, că va asculta pe acela, care-l roagă. *Strigă către mine, și eu îți voi răspunde.* (Ier. 30, 3). »Și mă chiamă pe mine în ziua năcazului tău, și te voiu scoate« (ps. 49, 16), strigă la mine și eu te voiu mântui de năcaz. *De vești cere ceva în numele meu, eu voi face.* (Ioan 14, 14). *Orice vești vrea, vești cere și va fi vouă.* (Ioan 15, 7). Mai sunt și alte multe locuri de acestea. Pentru aceea zice Teodoret, că: »Rugăciunea, deși e numai un mijloc de mântuire, totuși ea ne poate câștiga toate bunurile, de cari avem lipsă«. »Dumnezeu, zice sf. Bernard, sau ne dă ceea ce cerem sau ceea ce-i mai folositor pentru mântuirea sufletului nostru«. — La rugăciune ne îndeamnă și profetul, asigurându-ne, că Dumnezeu e plin de îndurare: *Că tu Doamne ești bun și blând și mult îndurat tuturor, celor ce te chiamă pe tine,* (ps. 85, 5). Încă și mai mult curaj ne inspiră st. Iacob, când zice: »De este cineva dintre voi lipsit de înțelepciune, să ceară dela Dumnezeu, carele dă tuturor cu dreptul, și nu înfruntă, și se va da lui«. (Iac. 1, 5). Acest apostol zice, că rugând noi pe Dumnezeu, el își întinde mâinile, și ne dă mai mult, decât cerem. El nu ne înfruntă pentru nedreptățile ce i-le-am făcut, ba dacă-l rugăm de ceva, se pare că uită toate vătămarile, ce i le-am cauzat.

Sf. Ioan Climac ne asigură, că: »Rugăciunea evlavioasă face silă lui Dumnezeu«. Numai cât: »Sila aceasta e plăcută lui Dumnezeu«, scrie Tertulian. Și pe

dreptul deoarece Dumnezeu zice sf. Augustin, *vrea să-ți dăruiască mai multe bunătăți, de câte ceri tu*. Cauza e de-a se căuta în Dumnezeu, »care din firea lui e un bun nemărginit«, scrie sf. Leo, de aceea el dorește foarte mult, să ne facă părtași bunătății sale. Această dorință o are înaintea ochilor sf. Maria Magdalena de Pazzis, când zicea, că Dumnezeu e îndatorat să asculte sufletul, care se roagă, pentru că în chipul acesta i-se dă prilej să-și împlinească dorința, și să-și reverse darurile sale asupra noastră. David încă zice, că bunătatea acestora, în urma căreia Domnul ascultă bucuros pe acela, care-l roagă, l-a făcut să recunoască, că el e Dumnezeu cel adevărat: *Ort în ce zi te voi chema, iată am cunoscut, că Dumnezeu meu ești tu*, (ps. 55, 9). Sf. Bernard zice: *Mulți se plâng, că le lipsește grația; mai cu drept ar fi însă, dacă grația s'ar plânge, că ea lipsește dela mulți*, ceace atâta înseamnă, că foarte mulți întârzie să ceară ajutorul lui Dumnezeu.

De aici scoteau călugării cei vechi învățătura, că voind s'ajungi la fericire, nu afli nici un mijloc mai folositor, decât acela, de-a te ruga totdeauna, și a zice: »Dumnezeule, spre ajutorul meu ia aminte; Doamne, ca să-mi ajuți mie, grăbește« (ps. 69, 1). Venerabilul părinte Paul Segneri zice despre sine însuși, că el în meditațiunile sale s'a ocupat mai târziu cu aceea, ca să deștepte părerea de rău, când însă a cunoscut puterea cea mare a rugăciunii, a căutat să petreacă mai mult în rugăciuni. Să facem și noi totdeauna așa; avem un Dumnezeu, care ne iubește peste măsură, și se grijește de mântuirea noastră, și de aceea totdeauna e gata să-l asculte pe acela, care se roagă. Principii lumii acesteia, zice sf. Ioan Gurădeaur, ascultă numai pe puțini, Dumnezeu însă pe fiecare.

Cu „Astra“ la Făget

Adunarea generală anuală a Despărțământului Blaj al „Astrei“ în comuna Făget, Târnava-Mică

Drumurile „Astrei“ due la sate. Spre sate sunt îndreptate toate gândurile ei bune, toată străduința și întreg rostul ei. Ea formează cea mai potrivită legătură între lumea orașelor și cea a satelor. Nu pierde nici un prilej spre a se coborî în mijlocul celor cari peste săptămână răstoarnă brazde lungi pe 'ntinsul ogoarelor, înseminându-le frunțile cu folositoare învățături și cu strămoșește serbări.

Căci aceasta o face mai ales „Astra“. Poartă „flăcila luminii“ pe 'ntinsul plaiurilor și cultivă jocurile strămoșești, cântecele frumoase ale acestui popor isprăvit cu codrul și mândrul port național adevărată mândrie a neamului.

În anul acesta drumul Despărțământului Blaj al „Astrei“ s'a oprit în comuna Făget, unde Dumnezeu, în 17 l. c., și-a ținut adunarea generală anuală.

Pe 'ntinsul unei văi străjuită de două dealuri frumos împodobite, unul cu păduri și celalalt cu vii bogate, se înșiruiesc casele acestei comune românești. Comuna nu e prea mare. Dar faima ei a trecut demult dealurile ce-o împrejmuiesc și a străbătut departe, prin mulțimea cărturarilor pe cari i-a dat neamului nostru. E destul să amintim dintre aceștia pe marele binefăcător *Cornel Păcuraru-Bianu* a cărui pomenire s'a și făcut printr'un parasitas în aceeași zi și pe venerabilul academician *Ioan Bianu* profesor universitar în capitala țării, fost și președinte al celui mai înalt așezământ de cultură românesc, Academia Română.

În dimineața zilei sortită adunării, cerul e împânzit de mulțimea norilor, iar drumul e greu de străbătut din cauza ploii ce-a căzut

peste noapte și 'n ajun. Și se credea că puțină lume o să ia parte la adunare. Dar numele „Astrei“ parcă e vrăjit. Căci cu toată vremea ploioasă lumea începe să se strângă. Pe drumul ce vine dinspre gara mai apropiată sau peste dealurile din jur, lumea se adună mereu. Din cei mulți cari au fost de față afară de localnicii însemnăm pe dd. *Vasile Bologa* delegatul comitetului central al „Astrei“; *Alexandru Lupeanu-Melieș* președintele Despărțământului; *Dr. Ioan Biau* avocat în Blaj vicepreș.; *Dr. Coriolan Suciu* secretar; *Simion Gîzdavu* prefectul jud. Târnava Mică; *Dumitru Neda* profesor la Academia de teologie din Blaj; *Aurel Bianu* din Sibiu; d-na *Anica Denghel* din Sibiu; profesorii *Grigore Pădureanu* și *Nicolae Comșa*; *Ilarie Bisan* revizor școlar; *Ioan Lupeanu* șeful poliției Blaj; *I. Popa* contabilul primăriei Blaj; *O. D. Diomid Ciulea* preot în Târnava cu d-na; *Moisin Tarna* preot în Chesler cu dna; *Silviu Floca* cu dna; d-șoara *Georgina* și *V. Banea*; *Nicolae Pușcă* absolvent de teologie; dd. învățători *I. Codău* cu d-na; *Gh. Vegheș* cu doamna și *I. Gostin*; *d. I. Baci*, *I. Crețu* și *I. Ghenea* notari; și alții a căror nume ne scapă.

Adunarea începe cu

Slujba Dumnezeiască

Servește Păr. D. Neda profesor de teologie ajutat de preotul local. Lumea multă, ascultă cu evlavie slujba ce se scurge lim, mângâietor, ca toate darurile dumnezeiești. A predicat Păr. Neda despre cinstirea zilei Domnului, desghetând sufletele prin frumoase cuvinte.

Toți cei de față se înșiruie apoi într-o lungă procesiune cu preoții în odjdi în frunte care pleacă

„Foia UNIRII POPORULUI“

Cuvântare

rostită la mormântul fericitului *Dr. Cornel Păcuraru-Bianu*, de Asociațiunea din Sibiu prin delegatul acesteia *Dr. Vasile Bologa*

În numele Asociațiunii am dăruia încredințare, să spun câteva cuvinte la acest act solemn al comemorării unui distins suflet al poporului român. Și observ, că la orice comemorare se impune întâi de toate o reprimire cât de fugitivă asupra unui trecut. Acestei îndatoriri urmez, când constat că abia sunt 15 ani decând ne-a învăredicit bunul Dumnezeu, să ne putem uni cu țara românească și astfel să putem respira și noi mai liber. Pân'atunci însă, poporul român din Transilvania și părțile ei, a fost cel mai năcăjit popor, apăsat, exploatat și isgonit, fără erutare dela vatra caldă a tuturor agonisintelor vieții publice de stat.

Dacă în asemenea împrejurări grele ne-am putut păstra totuși individualitatea noastră etnică, este a se mulțumi tenerezității fizice și morale a părinților noștri, cari risipiți pe melogurile întinse ale graiului românesc, au rezistat cu îndărățicie poporului străin.

Zile de grea încreare, când brazda plugarului era singura agonisintă pentru bietul român. Alte izvoare nu existau, nu se admiteau pentru ei, pentru că legile draconice ale stăpânilor

străine îi închideau toate carierele vieții publice, îi închideau adeseori și ușile bisericii, să nu se închine lui Dumnezeu după obiceiul strămoșilor săi, ei după hainul gând al pșganului străin. Dela școală și învățatură, ce să mai zic, aceleași legi draconice îl opreau îl îndepărtau pe bietul copil român ca nu cumva să se poată și el împărtași de binefacerile luminii și culturii, ceace astăzi e un drept universal, drept comun al tuturor.

Și dacă totuși se găsea câte un tânăr român, care în virtutea talentului său, să urmeze cursurile vre-unei școale secundare pentru agonisirea pâinii de toate zilele însă dacă nu avea închinare pentru cariera preotească, căci alte cariere nu erau pentru român, apoi nu-i rămânea alta decât, ori să se întorcă la plugul strămoșesc, ori să i-a lumea în cap, să pribegescă în țara românească pentru studii superioare, pentru întemeierea unei cariere și existențe.

Intrucât știu fericitul în Domnul *Dr. Cornel Păcuraru-Bianu*, a cărui țărănie cu evlavie și venerație însoțurăm acum, a fost unul în *lungul șir* al acestor bravi fii ai poporului român, care a preferat surghiunul decât să servească cauzei străine de neamul său. După terminarea studiilor secundare în classicul liceu al Blajului, trece la universitatea din București, unde urmează cu râvnă cursurile la Facultatea de medicină și ia doctoratul, apoi funcționează ca medic de plasă în Bolidin, în Panciu, medic-șef al spitalului din Cernavoda și pe urmă medic în serviciul maritim al Statului român. În timpul războiului întregirii ca medic-major în spitalele Moldovei.

În calitatea sa de medic al Mariei române peste 20 de ani, a făcut neîntrerupte călătorii pe mare la popoarele din Orient și din Apusul luminat al Europei, cu gândul pururea la frații săi de-acasă, la binele și înălțarea neamului său. În viața sa întregă a fost călăuzit de această idee salutară, binele și înălțarea neamului său.

Și la înțetarea sa din viață, în vârstă abia de 50 de ani, în adevăr a lăsat toată averea sa agonisită din truda muncii sale proprii pentru scopuri culturale filantropice, pentru creșterea limbii românești și a tinerimei române. A lăsat anume *Academiei Române* 148 de hectare (aproape 300 jugăre) pământ arător în Dobrogea iar *Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român*: 300.000 de lei în efecte și numerar, a căror venit le-a destinat pentru burse numai pentru *fii de țărani români*, distinși la învățatură și lipsiți de mijloace și pentru *cultivarea limbii române* în cadrele limbilor neolatine limbile ei surori. În ce privește cultul limbii românești indeosebi, e condus de înalt patriotism. Ține mai presus de toate la curățenia limbii noastre strămoșești, să fie ferită de străinismele nepotrivite *geniului latin*, pentru ca pururea să rămână în adevăratul ei caracter românesc neolatine.

Prin aceasta ne-a dovedit că e în perfectă armonie cu scopurile culturale ale Asociațiunii din care motiv *Asociațiunea* a primit cu adâncă pietate și recunoștință frumosul său lăsamânt, ferm hotărâtă să ducă la îndeplinire, din generație în generație, dispozițiunile sale testamentale cu privire la dezvoltarea limbii și a științelor în simul poporului român.

spre cimitirul parohial

Aici se slujește un parastas pentru pomenirea unui mare binefăcător, unui mare român, fiu al acestei comune, *Dr. Cornel Păcuraru-Bianu*, mort în anul 1920. Dispărutul a muncit o viață întreagă, s'a luptat cu sărăcia și a invins-o. În timpul vieții sale de doctor a făcut o frumoasă avere pe care a lăsat-o în cea mai mare parte „Astrei” cu menirea ca din ea să se împartă burse studenților merituoși, fii de țărani. Pentru proslăvirea gândului său mareț, „Astra” i-a ridicat o frumoasă cruce deasupra mormântului și i-a slujit un parastas. Au fost de față dd. Lucreția Bianu, Anica Denghel și Aurel Bianu membrii ai familiei răposatului, toți cei amintiți la început în frunte cu dl Vasile Bologa delegat anume în acest scop din partea Comitetului Central.

După terminarea slujbei parastasului s'a făcut sfintirea apei, după care *d. Vasile Bologa* rostește o cuvântare închinată memoriei dispărutului. Arată împrejurările grele cu cari trebuiau să lupte fiii de români doritori de carte, pe vremea stăpânirii străine. Între astfel de împrejurări s'a desfășurat și viața răposatului *Dr. Cornel Păcuraru-Bianu*, căruia „Astra” pentru gândurile și jertfa sa de bun român, i-a ridicat această cruce ca „semn al veșnicei noastre recunoștințe și venerații”.

Vorbește apoi *d. A. Lupeanu* din partea despărțământului, arătând în amănunte viața răposatului, iar *Păr. Alex. Banea* în numele comunei, făgăduind că locuitorii din Făget vor îngriji cu sfintețenie piatra de pomenire a mormântului marelui fiu al comunei.

La ora 4 d. m. începe

Adunarea generală a Despărțământului

Adunarea s'a ținut în curtea școlii plină de mulțimea localnicilor și a celor din comunele învecinate. Moși bătrâni cu plete albe, bărbați în floarea vârstei, feciori și fete multe în mândre porturi strămoșești, așteaptă cuvântările conducătorilor.

Asemenea caractere e imposibil să nu cercerească inimile în viața unui popor. Caracter izvorit din suferințele trecutului nostru din care altcum răsar toate virtuțile alese ale popoarelor, la care noi trebuie să ținem cu sfintețenie, pentru că ele sunt singurul razim pentru nădejdea unui viitor mai bun. Deoarece din imbuibările și desmierdările generației de astăzi, buimăcirea poate de izbânda întregirii neamului, nu putem elege nici o rază de nădejde pentru consolidarea operei părinților noștri, creată cu atâtea sacrificii de sânge și avere.

Să ne întoarcem deci la instituțiile trecutului, la virtuțile strămoșilor, să le eulegem de pretutindeni, pe unde soartea le-a risipit, cum auzi cioburile unui vas prețios, și să reconstruim din ele vasul unui ideal nou pentru poporul nostru, care să-l lumineze cărările vieții publice, fără tăle și fără discuție, numai elan și insuficiență pentru binele nostru obștesc.

Asociațiunea este gata să urmeze acestui crez, ca o consecință logică a trecutului său și o garanție sigură a viitorului, în sensul intențiilor generosului nostru binefăcător, fecitul *Dr. Cornel Păcuraru-Bianu*, a cărui memorie binecuvântată să fie din neam în neam.

La treptele monumentului său, ridicat de Asociațiunea recunoscătoare generosului bărbat, la locașul de vecinicia sa odihnă, depun și o cunună în numele acestei instituțiuni, ca un simbol văzut al eternei noastre recunoștințe și venerație. Vecinică fie memoria sa!

Dr. V. Bologa

Dupăce *Păr. Alexandru Banea* adresează oaspeților câteva călduroase cuvinte, urmează cuvântul de deschidere al dlui *A. Lupeanu-Melin*, președintele Despărțământului. Într-o aleasă și înflăcărată cuvântare, face calea întoarsă spre începuturile bătrânei societăți pe care o reprezintă. Și arată cum a isvorit ea în timpuri de restriște din durerile neamului asuprit de străini, având menirea să ascută mințile, făurindu astfel cea mai sigură armă a invingerii. Arată apoi amănunțit rosturile Astrei în ziua de azi. Această societate „bătrână ca vârstă dar tânără ca suflet” vrea să ridice poporul la viața pe care o merită. Ca încheiere adresează un cuvânt de admirație acestei comune care a dat mulți fii mari „Astrei” și neamului.

Urmează apoi rapoartele secretarului *d. Dr. Coriolan Suciu* și al casarului, citit de *d. prof. Gregoriu Pădureanu*, din care reesă munca statornică și truda neobosită a acestui Despărțământ. Din multele înfăptuiri minunate, e de ajuns să amintim doar faptul că în primăvara acestui an, a organizat *cercuri culturale* în 36 de sate din 42 câte are Despărțământul și că timp de 3 săptămâni membrii săi au muncit gratuit la *Școala Țărănească Superioară* care a funcționat la Blaj, — ca să ne putem da seamă de sufletul, râva și bunăvoința conducătorilor acestui despărțământ.

În seria vorbirilor urmează apoi conferința dlui *Nicola Comșa* profesor al liceului din Blaj. Dsa aduce meritate cuvinte de laudă oamenilor mari de cari neamul românesc a avut fericirea să numere mulți în mijlocul său, între cari se numără și *dr. Cornel Păcuraru-Bianu*.

Di Vasile Bologa delegatul Comitetului Central al Astrei, prin simțite și alese cuvinte mulțumește în numele Comitetului al cărui delegat este, dlui *A. Lupeanu* și comitetului pentru munca depusă în slujba luminării neamului și a luminării săteanului, a acestui „trunchiu puternic în sânul neamului nostru”.

D. S. Gisdavu prefectul județului se asociază serbării cu toată bucuria, îndemnând pe toți cei de față pe drumul cărții, drumul culturii.

Se formează apoi comisiile pentru

serbările populare

Toți cei de față se împart în cete: Tineretul cu joc de o parte, femeile și fetele în mândre porturi în alta și mamele cu copiii miei în a treia.

Ș'apoi să fi văzut. Mândre jocuri și strigări în cari sunt meșteri mari tărânenii. În mijlocul celor cari joacă, *d. dr. Ioan Bianu* dela Blaj, în care străjuește încă jocul și căntecul satelor noastre, alege pe cei mai jucăuși. Unui tinerel de 13 ani, îi prorocște că are să-și umple pieptul de „medalii” dacă va juca tot astfel, până ce se va însura. *Comisia pentru jocuri naționale* e formată din dd.: *dr. Ioan Bianu* adv. în Blaj, *Aurel Bianu*, *I. Lupeanu* șeful poliției Blaj, *ds. Georgiana Banea*, *Dumitru Gostia* inv. în Tăuni, *N. Haan* notar și *Titu Orian* inv. în loc.

După jocuri cu băta, învărtite și jocuri de fete, comisia propune să se premieze cu diplome și coșărzi, următorii: *Jocuri de băta*: *Alexandru Corfariu*, Făget; *Nicolae Gligor*, Tăuni; *Teodor Blaga*, Cheslăr; *Ioan Mladin*, Făget; *Teodor Popa*, Făget; *Vasile Covaci*, Tăuni;

Joc de fete (învărtită) toți cei de mai nainte și *Ariton Pușcă* din Tăuni.

Joc de fete: *Maria Sabău*, Făget; *Maria Corfariu*, Făget; *Firuca Stan*, Cheslăr; *Anica Migea*, Tăuni; *Sofia Pușca*, Tăuni și *Ana Crețu* din Cheslăr.

În timp ce feciorii jucau jocuri de băta în altă parte sunt adunate fetele și nevestele. O comisie le prețuește portul. Se premiază a ceea cari poartă haine strămoșești cu izvoad din străbuni cari par'că ne grăiesc despre trecutul neamului nostru, despre istețimea și hărnicia femeilor române.

Comisia pentru porturi e formată din dd. *Maria Vegheș* din Cheslăr, *Victoria Codă* din Tăuni, *Elisabeta Hann* din Făget și *d. A. Lupeanu* președintele Despărțământului, vicesecunoscător al porturilor strămoșești. La sfârșit propune să se premieze cu diplome și insignă următoarele: *Rafila Zaharia*, Făget; *Marioara Șovrea*, Făget; *Nia Balan*, Făget; *Veronica Șurtea*, Tăuni; *Firuca Stan*, Cheslăr; *Fira Proștean*, Făget; *Maria Hadu Cheslăr*, Anica Proștean, Făget; *Veronica Ilie*, Făget; *Silvia Mladin*, Făget și *Minodora Șovrea*, Făget.

Expoziția de copii

Într'o sală a școlii sunt adunate mamele cu copii. Acelea cari se vor dovedi că-și îngrijesc copiii mai bine, vor primi câte 50 de Lei: *Comisia pentru expoziția de copii* e compusă din dd.: *Anica Denghel*, Sibiu; *Veturia Banea*, Făget; *Cornelia Ciules*, Tăuni; *Lenuța Floca Elisabeta Tarna* din Cheslăr și *păr. D. Neda* profesor la Academia de teologie din Blaj. Comisia propune pentru premii pe următoarele mame: *Maria Surdu*, *Maria Ilie*, *Firuca Popa*, *Anica Bărloncean*, *Maria Pandea*, *Ana Mihai*, *Fira Băciță*, *Lenuța Banea*, *Fira Banea* și *Leana Pandea*.

E aproape seară când comisiile își termină lucrările. Un frumos apus de soare străjuește în vârf de deal deasupra satului, par'cără fi o răsplătă pentru vremea pioasă de dimineață. *D. A. Lupeanu* președintele Despărțământului, împarte premiile celor amintiți mai sus. Și apoi în urările de bine ale localnicilor oaspeții se pregătesc de drum. Soarele a trecut dealul când rând pe rând oaspeții porneau. Când inserarea a împrejmuit satul, toți sunt plecați.

Nu vom uita să pomenim nici masa prietenăscă a oaspeților, care s'a servit în vechiul casă a *Bienestilor*, astăzi casă comună, unde slujba de gazdă a făcut-o *D-na Elisabeta Hann* soția notarului, care s'a îngrijit cu multă trageră de inimă ca toată lumea să se desplină mulțumită și să se simtă ca în cea mai aleasă casă din orice oraș. La masă s'au ținut și inimoase cuvântări, închinându-se pentru *M. S. Regele*, pentru președintele Astrei *d. Iuliu Moldovanu*, pentru marele fiu al comunei *d. Ioan Bianu* dela București și alții.

Fotbaliști pe timbre

În Italia s'a dat zilele trecute o mare luptă între fotbaliști (pentru a se ști, cine este cel mai mare fotbalist din lume. Italienii s'au apucat și l-au fotografat pe cel doi fotbaliști cari făceau întrecerea și au tipărit timbre postale cu chipul lor. Nici nu se poate spune, ce mare trecere au avut timbrele acestea.

S'a deschis parlamentul

În mijlocul săptămânii trecute — Joi 14 l. c. — s'au deschis ședințele corpurilor legiuitoare ale țării, ca să voteze bugetul și alte legi în legătură cu el. N'au ținut însă decât o singură ședință, în care d. *primministru Tătărescu* a citit mesajul regal, adică planul de lucru al senatorilor și deputaților pe întreg decursul sesiunii. Parlamentul a luat apoi vacanță până Miercuri în 20 l. c.

Motivul acestei vacanțe neașteptate a fost următorul. Tocmai cu o zi mai înainte s'a întors din străinătate, unde se afla mai de multă vreme, d. *Dinu Brătianu* șeful partidului liberal. Dsa a rămas cam nemulțumit cu felul cum s'a întocmit bugetul și a cerut ca să se mai facă reduceri din el. Și pentru că guvernul să aibă timp să facă reducerile cerute din buget, parlamentul a luat vacanță.

Bugetul a fost redus simțitor și a fost publicat în Monitorul Oficial așa cum va fi supus camerilor legiuitoare.

Ministrul de externe al Franței la București

Săptămâna aceasta țara noastră va fi vizitată de un oaspe plăcut. *D. Louis Barthou* ministrul afacerilor streine a pretiniei țării noastre dela soare-apune, a Franței, va sosi în capitala țării. I-se pregătește o primire vrednică de pretinția ce leagă aceste două țări, în toate găurile mari prin cari trece. La București, parlamentul va ținea Joi în 21 l. c. o ședință festivă în cinstea măritului oaspe. La această ședință vor vorbi dd. *Leonte Moldovan* și *N. N. Săveanu*, președinții senatului și camerei; vor vorbi apoi șefii tuturor partidelor politice iar la sfârșit, șeful guvernului, d. *primministru Tătărescu*.

Intâlnirea Hitler-Mussolini

Cel mai mare eveniment al săptămânii trecute, a fost întrevăderea ce a avut loc între cei doi mari dictatori ai zilelor noastre, *Hitler*, cancelarul Germaniei și *Mussolini* primministru Italiei.

Intrevăderea a avut loc la Veneția și s'a desfășurat cu acest prilej o mare paradă. *Hitler* a coborât din Germania prin văzduh pe aripile avionului. O delegație de 30 de persoane a mai sosit odată cu el, pe lângă garda personală a cancelarului, din care fac parte numeroși dedectivi, un vestit boxer (care-i mare meșter în bătaia cu pumnii) și unul care se pricepe minunat să ochiască cu ținta.

Pe terenul unde s'a slobozit *Hitler*, era de față *Mussolini* și altă lume, dar numai oameni de încredere. Ziariștii n'au avut voie să fie de față la întâlnire.

Seara s'a dat un concert în cinstea celor doi dictatori. Și aici au fost admiși oameni de absolută încredere. Ceea

ce e de notat, e că nici o doamnă n'a avut voie să fie de față la concert.

Intrevăderea propriu zisă între *Mussolini* și *Hitler* a ținut 6 ore într'un frumos palat prin care a trecut și marele împărat al Francezilor, *Napoleon*.

Din ce au vorbit ei amândoi nu se știe prea multe. Se spune însă că s'au pus la cale numai lucruri bune.

Ungurii nu se astâmpără

Toată lumea se străduiește să asigure pacea. Cel puțin așa s'ar părea din declarațiile oamenilor mari și din tratatele ce leagă mereu diferitele țări, prin legături de prietinie.

Numai Ungurii nu se astâmpără. Trăesc încă în țările vecine dinspre apus, anumiți grofi, dinainte de războiu, cărora vremurile iobăgiei de demult le-a sucit mințile încât nu vreau să înțeleagă nimic din poranca vremii, care duce cu totul pe alte drumuri decât cele învechite ale lor.

Și tocmai acum când cei mai de seamă bărbați de stat din Europa au declarat că revizuirea tratatelor de pace cari au statornicit granițele popoarelor după dâra de sânge pe care au lăsat-o în urma lor eroii căzuți în războiu, — nu se poate face fără războiu, tocmai acum ungurii s'au trezit să fluture iar drapelul revizuirii tratatelor de pace. Și încă aceasta a făcut-o d. *Goemboes* cel dintâi bărbat al Ungariei, primul ministru ei.

Și ce vrea dsa? La toate colțurile strigă că Ungaria e ciuntită, că Ungaria e mutilată, și că nici vorbă nu poate fi

de vreo bunăînțelegere, până când conducătorii popoarelor nu se vor așeza la masa verde ca să redea Ungariei ce a avut înainte de războiu. Cam așa ceva a declarat nu mai de mult decât săptămâna trecută la o întrunire politică, și nu-și dă seama că acest cântec e învechit.

Să asculte numai cu băgare de seamă la ce se petrece acum în lume, ori să asculte freamătul unei adunări antirevizioniste dintr'un oraș ori sat din Ardealul pentru care nu se astâmpără, și se va vindeca de boala de care l-a îmbolnăvit vremile nedrepte dinainte de războiu, și va porni alături de aceia cari pașnici înaintează pe drumul păcii și al progresului.

Din Bucerdeea Grânoasă

Duminecă în 3 Iunie a. c. a avut loc în comuna noastră o frumoasă și înălțătoare serbare școlară, ținută cu prilejul ședinței cercului cultural al învățătorilor.

La orele 2 p. m. locuitorii comunei se găsesc strânși în una din sălile școlii primare. Dl. președinte *Iacob Sălăgeanu*, printr'o frumoasă cuvântare deschide ședința.

Urmează apoi câteva coruri și declamări executate de elevii școlii primare, conduși de harnicul și inimosul învăț. *Iacob Sălăgeanu*, de dl. învăț. *Ilie Banu* și d. învăț. *Maria Mesaroș*.

Dl. învăț. *Crișan Ștefan*, spune apoi câteva folositoare cuvinte despre „Ingrășămintele artificiale”.

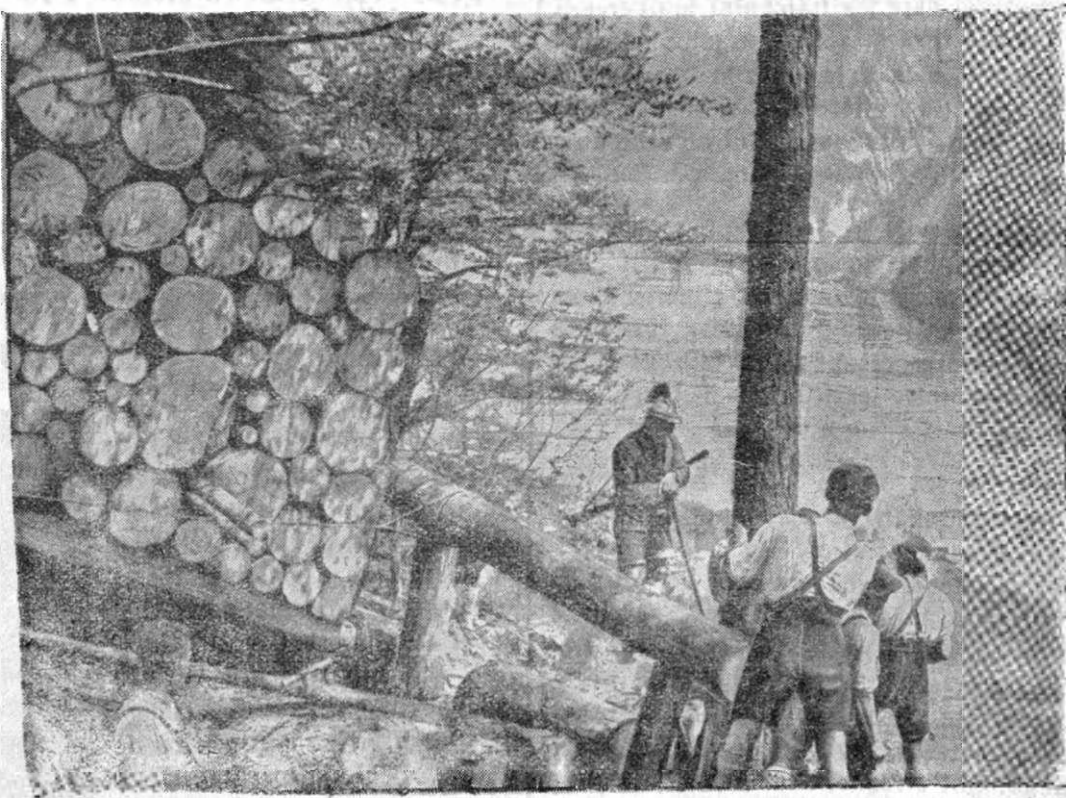
În urmă se joacă piesa „Oglinda fermecată”, care a fost o dovadă de stăruință depusă de harnicii învățători din comuna noastră. Toți cei de față au rămas încântați de această serbare școlărească.

Mai încântați erau părinții elevilor cari au avut roluri. Când și-au văzut odraslele sus pe scenă, sub ochii plini de admirație ai publicului, au lăcrimat de bucurie.

Această zi va rămânea mult timp vie în amintirea locuitorilor din comuna noastră.

Unul din cei de față

Transport curios de lemne

În Germania pe lacul regal se obișnuiește să se sloboadă lemnele tălate pe muntele de țalături, deadreptul în apă, dela o înălțime de câteva sute de metri. În chipul nostru vedem lemnele menite de a fi slobozite în apă. Ele sunt oprite cu niște lemne deacurmeziișul. Când scot țoprelliștea, lemnele cad în apă și apoi le trag cu niște plute la o depărtare de zeci de kilometri.

Școlarii de altădată ai Blajului. În săptămâna din urmă, Blajul a avut oaspeți dragi. Foști școlari ai Blajului, astăzi bătrâni încărunțiți sau bărbați în floarea vârstei, s'au reîntors la Blaj ca să mai revadă școlile în cari și-au luminat tinerețea. Joi, în 14 l. c., au de față acei cari au terminat liceul acum sunt 40 de ani. Intre aceștia a fost și *I. P. Sf. Sa Valeriu Train Frențiu*, Episcopul Orăzilor. S'a slujit cu acest prilej o slujbă arhierescă în catedrală, făcându-se pomenirea foștilor colegi, astăzi morți. — Altă serie a fost de față Marți în 19 l. c. Sunt absolvenții de acum 30 de ani ai liceului din Blaj, între cari și *P. Sf. Sa Episcopul Iuliu Hossu al Clujului*. Și de astă dată s'a slujit o liturghie arhierescă în catedrală și un parastas pentru sufletele foștilor colegi, astăzi morți, între cari se numără și fostul canonic dela Blaj, Ioan Coltor.

Cum își petrece Papa timpul verii. Preafericitul Părinte Papa dela Roma, a părăsit castelul Vaticanului și s'a așezat pentru tot timpul verii la Castelgandolfo. Aici va petrece timpul până la toamnă.

Di Iuliu Maniu la Blaj. Marți în 19 l. c. a sosit la Blaj, venind dela Cluj, di Iuliu Maniu fost primministru. Dsa era în drum spre București și și-a întrerupt călătoria din tristul incident al morții fostului director al cancelariei mitropolitane, Iunie Brut Micu. La ora 3 a plecat mai departe spre București însoțit până la gară de Revs. *Dr. Victor Macaveiu canonic*, și de alți prieteni buni, cari au putut afla în grabă despre sosirea marelui bărbat politic și vechiu blăjan.

S'au împlinit 45 de ani dela moartea lui Eminescu. În 15 l. c. s'au împlinit 45 de ani de când marele poet Mihail Eminescu și-a închis ochii pe vecie. A trecut în hotarul morții pe care a cântat-o adeseori în poeziile sale și care i-a frământat mult creierii minții. Trăcește însă și acuma în mijlocul nostru, prin minunatele sale poezii prin cari a desvăluit bogățiile sufletului său și a ridicat totdeauna limba românească, înfrumusețându-o și îmbogățindu-o ca nimeni altul.

Creștinismul în India. În luna trecută s'a început într'un oraș din India construirea unei biserici în cinstea sfintei Tereza de Pruncul Isus. Prima cărămidă a fost pusă de un prinț indian, ceea ce impresionant mult pe cei de față între cari erau și creștini și necreștini.

Un nou fel de a opri adunările. Se fac unele adunări cari nu sunt tocmai pe placul guvernelor. Și atunci ca să le oprească, guvernul se folosește de măsuri, de obicei dintre cele mai blânde, ca să nu se producă vărsări de sânge. — Astfel în săptămâna trecută s'a ținut la Paris un congres al invalizilor de războiu. Pentruca guvernul să le îndeplinească cererile, invalizii au hotărât să se culce dealungul străzilor mai principale și să oprească astfel trecerea călătorilor, până ce cererile lor vor fi îndeplinite. Atunci guvernul ce s'a gândit? A dat ordin să se deschidă canalurile de apă cu care sunt udate străzile Parisului. A început atunci să curgă apa pe străzi, de credeal că trec râuri pe acolo. In-

valizii au luat-o atunci la fugă de credeal că se apropie potopul. Și așa a scăpat guvernul de o adunare care nu-i era pe plac.

Vapoarele nu se vor mai scufunda? Multe învață omul cu vremea. Și iată mai nou ce se aude. Că nu se vor mai scufunda vapoarele. Cică un marinier francez a descoperit un sistem prin care un vapor se ridică la suprafață imediat după ce s'a scufundat. Și se spune că marinierul francez a și făcut experiență. S'a urcat adecă pe un vapor, a făcut ce o fi știind el și vaporul s'a scufundat. După un sfert de oră însă, vaporul a ieșit iar la suprafață, datorită sistemului marinierului.

Un aviator român se prăbușește cu avionul în Polonia. Vestitul aviator român Constantin Cantacuzino, se afla în săptămâna trecută în Varșovia, capitala Poloniei. Acolo a făcut un un sbor împreună cu un prieten din Polonia. La un moment dat, avionul s'a prăbușit la pământ pe una din străzile Varșoviei. Călătorul polonez a rămas mort pe loc, iar aviatorul român a scăpat cu viață. A fost rănit însă în mai multe părți și a fost dus la un spital al orașului unde i-s'au cusut rănille.

Grindină în jud. Bihor. Vremea din anul acesta a fost cam năvălită. Secetă cumplită, ploii prea mari în unele părți și grindină cât nuca de mare între altele. În jud. Bihor grindina a nimicint întreagă recolta alor 6 comune. Se spune că nu a rămas pe câmp nici iarbă, nici grâu nici porumb. Totul a fost nimicint. Ghița avea o grosime de o palmă deasupra pământului. Au fost omorite și o mulțime de galițe, găini, rațe, și animale mici cari nu s'au putut refugia de prăpădul grindinei.

Ministrul de interne al Poloniei a fost ucis. Spre sfârșitul săptămânii trecute, a fost împușcat la Varșovia cu mai multe focuri de revolver ministrul de interne polon, Branislav Pieraky. După câteva ceasuri de chin, ministrul a încetat din viață. Asasinii au fost trei tovarăși dintre cari doi au făcut de pază iar al treilea a tras focurile de revolver. Până în prezent ei nu au putut fi prinși.

S'a început repararea podului de peste Nistru. Înainte de războiul cel mare, un pod frumos făcea legătura între România și Rusia peste Nistru în dreptul Tighinei. În 1918 a fost stricat de un bombardament al armatelor. Partea dinspre România a fost stricată de tot, așa că nu se mai poate repara. Partea dinspre Rusia însă a suferit mai puțin de pe urma bombardamentului și se poate repara. Ca o urmare a legăturilor ce s'au făcut între țara noastră și Rusia în săptămâna trecută, a început repararea și vopsirea podului.

Moartea unui învățător vrednic

În zorii zilei de 10 Iunie, Duminecă dimineața s'a stins la *Cetatea de baltă*, în floarea bărbăției, unul dintre cei mai vrednici învățători ai noștri, *Mihail Tătar*, învățător-director al școlii din sus numita comună, în etate de 54 ani, în al 33-lea al slujbei sale în ogorul neamului.

În tinerețe și-a adăpat sufletul și mintea în școlile de sub umbra mănăstirii Blajului, pe care mai târziu atât l-a iubit și l-a vestit în timpul slujbei sale.

De tânăr încă a funcționat în județul Târnava Mare, servind ca învățător în comuna Ațel, timp de 18 ani și totodată președinte al „Asociației învățătorilor” din acest județ, slujbă pe care o poartă cu vrednicie sub stăpânirea maghiară timp de 7 ani. Revine apoi în comuna sa de naștere Cetatea de baltă, împrăștiind lumina celor mai apropiați sufletește, consătenilor, din șirul cărora timp de 15 ani a ridicat o pleiadă de tineri vrednici, învățători, preoți, advocați, etc.

Deși i-s'au îmbiat după unire slujbe mai sus puse în învățământ, a voit mai bine să rămână ea luminător în mijlocul satului său pe care l-a iubit atât de mult. Colegii săi, din jud. Târnava Mică, l-au ales în mai multe rânduri președinte al „Asociației învățătorilor”, din acest județ. Pentru munca sa școlară superioară i-au adus laude și mulțumiri, chiar ministeriale, în mai multe rânduri.

Moartea timpurie și neașteptată a acestui distins învățător a atins dureros sufletele colegilor săi și a poporului în mijlocul căruia a muncit cu multă dragoste și străduință.

Iamormântarea a avut loc în ziua de 12 Iunie a. c. fiind de față pe lângă poporul întreg din comună, mulți intelectuali și colegi de ai săi din jur, în număr de peste o sută. Prohodul a fost slujit de un sobor de opt preoți, în frunte cu M. O. protopop din Dieci-sămărtin, Emil Tătar, care printr'o frumoasă cuvântare, a arătat însușirile distinse ale sufletului răposatului. A vorbit apoi d. I. Beianu, revizorul școlar al jud. Târnava Mică arătând cinstea și colegialitatea sinceră de care a dat dovadă în timpul anilor săi de muncă.

În șirul vorbitorilor mai amintim pe d. Cornel Schiau, președintele „Asociației învățătorilor” din județ, Belea Dumitru în numele cercului cultural din care făcea parte dispărutul și d. V. Coțop, inv. în Cetatea de baltă. Dsa a vorbit în numele corpului didactic al școlii din Cetatea de baltă al cărei director a fost răposatul pe cum și'n numele foștilor lui elevi între cari se numără și vorbitorul.

A fost condus apoi pe drumul mormân-

Automobiliști de renume

Astăzi sunt tot felul de întreceri. Cele mai interesante sunt poate întrecerile cu automobile. Nu de mult s'a făcut în Germania o astfel de întrecere, la care au luat parte mai muți automobiliști vestiți între cari în chipul nostru se văd următorii: deasupra dela stânga la dreapta Nuvolari, Petru de Paolo, Fagoli. Jos din stânga la dreapta: Chiron, Barzi, și Carol Howe.

țului de un cortegiu impunător. În fața mormântului rece din curtea bisericii al cărei fiu devotat a fost și pe care a sprijinit-o din toate puterile sale de bun creștin, a vorbit D. V. Tetcu, preot ortodox, în numele întregii comune din mijlocul căreia pleacă unul dintre fiii săi cei mai dragi.

În numele pretinilor a vorbit d. I. Tufan învățător în Sânmiclăuș.

În timp ce țărâna rece acopere rămășițele neînsuflite ale răposatului, răsună duios cântarea: „Mormântul salutăm”, cântată de corul învățătorilor.

Îl deplânge școala pe care a slujit-o și cu care era înfrățit, elevii cari îl priviau ca pe un adevărat părinte și îndurerata familie, soția, un fiu, un frate și o soră.

Fie-i partea cu dreptii.

Moneta: „Leul și banul”

În viața noastră avem lipsă de o mulțime de lucruri, mărfuri pe cari ni le cumpărăm din comerț.

Când am pronunțat cuvântul cumpărare, momentan ne vine în minte și vânzarea, adică de o parte vânzătorul iar de alta cumpărătorul. Pe lângă aceste două persoane pentru ca să se poată face vânzarea și cumpărarea, trebuie să fie și un obiect, care să se vândă sau să se cumpere, adică marfa. În afară de aceste trei părți principale în această afacere mai ia parte foarte principală și moneda, banul, adică obiectul contra căruia noi putem vinde ori cumpăra ceva, legătura de schimb între vânzător și cumpărător.

Dacă vom cerceta să vedem, că de unde vine numele acesta de monedă, vom vedea că provine dela cuvântul „Junona moneta” din care s'a lăpădat primul cuvânt, rămânând numai numele de monedă. „Junona” făcea parte, din mulțimea zeitelor cărora se închinau strămoșii noștri, Romanii.

Era stăpânitoarea și împărțitoarea averilor și avea un templu minunat, o clădire faimoasă numită „Junona moneta”. Mai târziu în această clădire a început a se fabrica monete, adică clădirea servea pentru monetărie, — locul unde se fabricau monetele.

Deci se vede că s'a lăpădat cuvântul de „Junona” rămânând numai cuvântul de „monedă”, care s'a păstrat până în zilele noastre.

La început n'a fost moneda pe care o vedem noi azi, ci în vremurile de demult se întrebuntau drept monedă, alte obiecte pentru că cineva să-și poată procura mărfurile, lucrurile de cari avea lipsă.

Astfel se întrebuntau drept monedă turmele de oi și alte lucruri, pentru că cineva să-și poată cumpăra lucrurile trebuincioase. Propriu zis, în unele timpuri nici nu exista moneda pe care o avem noi azi, ci cumpărările și vânzările se făceau dându-se o marfă sau un lucru pentru alt lucru. Acesta era schimbul în natură, adică marfă pentru marfă. Această lucrare însă era foarte grea, căci nu se putea cumpăra precis marfa pe care o vindea cineva și marfa pe care o cumpăra celalalt. De aceea s'a simțit lipsa unui lucru, cu care să se poată măsura precis valoarea lucrurilor cari se vindeau, ori se cumpărau

la momentul acesta apare moneda, care după cum am văzut mai sus știm de unde-și trage numirea. Adecă moneda a izvorit din lipsa unei măsurii precise a lucrurilor, și tocmai de aceea ea e luată acum drept cântar, măsură a mărfurilor, fie obiecte, cereale, animale sau orice lucru.

Las' că și moneda are lipsurile ei. Nu măsură absolut fără greșală valoarea lucrurilor. De altfel aceasta nici nu s'ar putea. Căci gândiți-vă numai. Astăzi multă lume susține de ex. că prețul mărfurilor e cu mult prea mare față de cel al cerealelor. Și aceasta o susțin mai ales acei cari au cereale. Dar întrebați numai pe acei cari au mărfuri de vânzare. Toți vor spune că din contră, mărfurile sunt prea ieftine pe lângă prețul cerealelor. Acum dacă oamenii nu se înțeleg între ei cu privire la valoarea lucrurilor, adecă nu măsură precis valoarea lor, apoi nu o poate face aceasta nici moneda care e tot un produs al oamenilor. Oamenii au făcut-o și astfel fac ce vreau eu ea. Ca să fie o măsurătoare absolut precisă, ar trebui să fie peste capetele oamenilor, să nu țină seamă de ei.

În orice caz, cu toate neajunsurile ei, această măsurătoare e mai bună decât cea dinaintea ei, decât „schimbul în natură”.

În țara noastră s'au întrebunțat mai multe feluri de monete, cari au purtat felurite nume ca, perperul bizantin, asprul bizantin, dinarul, florinul, zlotul tătăresc, talerul și alte monete. Din cele de mai sus vedem, că nici una din ele nu poartă numele de azi a monetei noastre de „leu”.

Din monetele înșirate cea de mai mare trecere era talerul, care era de două feluri, având valoare deosebită: talerul care avea pe el o coroană, trăgându-și numele dela cuvântul „Kronenthaler”, iar cel ce avea pe el un leu, „Löwenthaler” al cărui preț era mai mic decât a celui dintâi.

Românul scurt și la înțeles, acestuia din urmă fiindcă pe el era un leu, i-a zis „leu”, lăpădând cuvântul de „thaler”, cu care botezaseră banii cari erau de o valoare mai mare decât „leul”.

Deci vedem din cele de mai sus actul de naștere a monetei noastre românești, a „Leului”, care în România este moneda țării.

După cum știm leul nostru are 100 de bani, adecă se împarte în o sută de bani.

Cercetând a aflat originea cuvântului „ban”, vom vedea, că prin veacul al 13-lea, Banatul de azi și o parte din Oltenia, formau o provincie, care era guvernată (cărmită) de un înalt dregător numit „Ban” și care locuia în Severin.

Monetele cari circulau în Banatul Severinului purtau numele de „banalis dinarius”, adecă dinar bănățan.

Acestui dinar Românul i-a zis „ban”, pentru că era prea lung să-i zică „banalis”, însemnând totodată moneda Banatului.

Leul nostru, moneda noastră și-a luat deci subîmpărțire pe străvechiul Ban din părțile Severinului, subîmpărțire care a fost introdusă prin lege, în țară la noi, în 1 Ianuarie 1868 de Regele Carol I.

Iată de unde se trage numele monetei noastre, fără de care (moneta) nu putem să încheiem nici un fel de vânzare sau cumpărare. Moneta este un instrument, care are o însemnătate foarte mare, căci ea mijlocește orice act pe care-l facem noi în viață începând dela naștere și până la moarte.

Am putea să spunem că moneda ne este tovarășul, prietenul bun sau rău, după cum știm s'o folosim, s'o întrebunțăm, spre binele sau spre răul nostru.

Olimplu I. Barna

Din „Calendarul Sfinților”

de Gavril Todica

Cuviosul Samson primitorul de străini

A trăit pe timpul împăratului Justinian cel mare (527).

Împărțindu-și averea între săraci, a mers la Constantinopol și s'a așezat la casele de rugăciuni, petrecând în cetirea sfințelor scripturi. Patriarhul văzând cucernicia lui, l-a hirotonit preot al bisericii din Constantinopol.

Fiindcă a învățat și medicina, vindeca pe cei bolnavi. Între alții a vindecat spre mirarea tuturor, și pe împăratul Justinian, de o boală despre care se zicea că nu se poate vindeca.

Pentru aceasta, împăratul l-a respectat foarte și ca răsplată a întemeiat o casă de săraci, ce a pus-o la dispoziția sfântului. Samson o administra cu cea mai bună regulă și cu mare iubire de străini. Astfel petrecând în fapte bune și ajutorarea săracilor și a străinilor, a reposat cu pace în Domnul.

*

Întâmplarea lui Sinesiu, episcopul Chirinei, cu un oarecare filosof Evagriu

În Alexandria, pe timpul patriarhului Teofil, Sinesiu, episcopul Chirinei, bărbat filosof și iubitor de străini, cunoștea pe un oarecare Evagriu, filosof și acela, dar nu iubitor de străini, elin cu credința și foarte aplecat spre închinăciunea la zeii strămoșești păgâni. Amândoi au fost elevi la aceeași școală și fiind prieteni, episcopul nu contenea a-l sfătui și a-l cerea să-l aducă pe Evagriu la cunoștința de Dumnezeu. După multă stăruință, târziu, l-a înduplecat să se facă creștin și botezându-l cu toată casa sa, îi spunea despre judecata ce va să fie, despre iubirea de săraci și milostenii și despre răsplata ce vom avea după faptele noastre.

Evagriu avea multă avere și mult aur. Era însă înviroșat la inimă, nemilostiv. Episcopul s'a ostentit mult să-l înmoaie, să-l aducă la îndurare, dar mult timp nu l-a putut. Pe urmă l-a înduplecat ca să-și împartă aurul la săraci, dar numai pe scrisoare dela episcopul că Hristos îi va răsplăti înșutit. Anume, el zicea:

— Eu nu mă simțese în stare să împart cu mâinile mele acest aur la săraci, după învățătura ta. Dacă însă tu crezi că-mi spui adevărul, primește 300 litre de aur dela mine, dă-mi o scrisoare cu mâna ta de plata lor, împarte-le cum voești și cui voești și așa cu adevărat voiu cunoaște că mi-se va plăti cum tu zici.

Învaindu-se episcopul la aceasta, dete scrisoare, primi aurul și-l împărți la săraci.

Evagriu luând scrisoarea o păstra ca o obligație din partea episcopului. Pe Hristos nu-l vedea, nu-l putea face dator.

A mai trăit filosoful câțiva ani și atunci căzând în oarecare boală, simți că i-se apropie sfârșitul. Deci chemând pe fiii săi la pat le-a spus că atunci când îl vor îngropa să-i pue în mână scrisoarea (obligația) dela episcopul.

Deci împlinindu-i-se zilele și dându-și sufletul, fiii săi i-au pus în mâini scrisoarea episcopului și așa l-au îngropat.

A treia zi după înmormântare, iată că Evagriu i-s'a arătat episcopului Sinesiu, zicându-i:

— Vino, preasfințite episcoape, la mormântul meu și primește-ți obligația scrisă de mâna ta, căci eu mi-am primit plata datoriei dela Hristos, după cuvintele tale și nu mai am cu tine nici o socoteală. Iară spre încredințarea ta deplină, cu însăși mâna mea am scris plata, achitarea, pe hârtia ce mi-ai dat-o.

MITROPOLIA GRECO-CATOLICĂ BLAJ

Nr. 3988 - 1933.

TABLOUL

catedrelor vacante dela școalele secundare gr.-cat. române din BLAJ

Tipul școlii	Școala	Nrul de ordine al catedrei	Catedra	Observări
E.	Liceul gr.-cat. de băieți	2 4 6 8 10 16 19 20 23 24 26	Religia gr.-cat. Română-latină Română Latină-elină Franceză Filosofie-Drept Șt. fizico-chim.-Matematici Șt. fizico-chim.-Matematici Muzică Desemn-caligrafie Educație fizică	
C.	Liceul gr.-cat. de fete	2 4 10 13 14 15	Română-Latină Latină-Elină Șt. Fizico-chimice Desemn-Caligrafie Educație fizică Lucru-Gospodărie	
C.	Școala Normală gr.-cat. de învățători	1 2 4 7 9 10 14 17 18	Religia gr.-cat. Română-Latină Franceză Geografie Științele fizico-chimice Științele naturale Lucru manual Științele agricole Violină	
C.	Școala Normală gr.-cat. de învățătoare	1 3 4 7 8 12 13 14	Religia gr.-cat. Română-Datoriile învățătorilor Franceză Geografie Matematici Muzică Țesut și lucru de mână Gospodărie	Se compl. cu istoria Se compl. cu șt. naturale Se compl. cu fiz.-chim. Se compl. cu violină
C.	Școala comercială superioară gr.-cat. de băieți	1 2 3 4-5 7 8 9	Limba și corespondența franceză Limba și coresp. germană Limba și coresp. italiană Șt. comerciale Geografia economică Mărfuri, științele naturale și chimie Științele juridico-economice	Complectat cu sport și diriginție. Compl. cu ore de religie Compl. cu ore de dirig. Compl. cu caligrafie și diriginție. Compl. cu desen
C.	Școala comercială superioară gr.-cat. de fete	1 2 3 4 5 6 8 9	Limba și corespondența franceză Limba și corespondența germană Limba și corespondența italiană Șt. comerciale (teoria) Șt. com. (aplicațiuni practice) Aritmetica comercială Mărfuri, Șt. nat., Chimie Șt. juridico-economice	
	Școala gr.-cat. de Arte și Meserii - St. Iosif		1 catedră partea literară 1 catedră partea științifică 1 post de maestru tâmplar 1 post de maestru lăcătuș 1 post de maestru la mașini și rotărie	Salar de bază 1600 Lei Salar de bază 1600 Lei Salar de bază 1000 Lei Salar de bază 1000 Lei Salar de bază 1000 Lei

Episcopul nu știa că hârtia s'a pus în mâna lui Evagriu, în sicriu și în mormânt.

Deci făcându-se ziua, episcopul a cerut și a primit lămuriri dela fiii lui Evagriu cum și ce s'a întâmplat cu hârtia. Atunci cu toții au eșit la mormântul lui Evagriu, și deschizându-l au găsit hârtia în mâinile repositului. Pe care luând-o episcopul a citit-o în auzul tuturor cuprinzând aceste cuvinte: „Eu Evagriu filosoful, scriu ție preacuviosului episcop: bucură-te întru Domnul! Am primit datoria, plătindu-mi-se deplin și despre aceasta nu mai am nici o socoteală cu tine. Mulțumesc lui Dumnezeu și cuvioșiei tale, că am câștigat înșuțită comoară în ceruri, precum mi-ai spus”.

Aceste întru auzul tuturor cetindu-se, după ce au văzut cu toții acrisoarea proaspătă și au cunoscut că este de mâna celui mort, s'au spăimântat toți strigând: „Doamne fi cu noi!”.

Banca „VICTORIA” S. P. A. Agrișteu

Convocare

Domnii acționari ai Băncii „VICTORIA” S. P. A. se invită la a

VII-a adunare generală ordinară,

care se va ținea la 30 Iunie 1934 la ora 16 în biroul institutului.

ORDINEA DE ZI:

1. Aprobarea dării de seamă și Bilanțului încheiat la 31 Decembrie 1933.
2. Descărcarea consiliului de administrație și a cenzorilor de gestiunea anului 1933.
3. Alegerea consiliului de administrație și a cenzorilor.
4. Stabilirea mărcilor de prezență pe anul 1934.
5. Eventuale propunerii conform art. 15 și 16 din statute.

Contul Bilanț pe anul 1933

Activa: Cassa 429. Cambli cu garanți 3,642,103. Cambli cu acoperire ipotecă 2,365,211. Diverse conturi debitoare 21,853. Mobilieri 21,000. Total 6,050,596. Pasiva: Capital societar 2,000,000. Fond de rezervă 110,300. Fond pentru creanțe dubioase 149,134. Fond de pensii 20,395. Dividendă neridicată 272. Depuneri spre fructificare 2,341,363. Depuneri în cont curent 61,197. Reescont 1,252,806. Diverși 62,250. Cont de virament 52,879. Total 6,050,596.

Contul Profit și Pierdere pe anul 1933

Debit: Interese de cont curent 3280. Cheltuieli generale 9437. Salarii 12,715. Total debit 25,432. Credit: Interese dela împrumuturi și altele 25,432. Total Credit 25,432.

Consiliul de Administrație

Subsemnatul comitet am examinat contul prezent și l-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Agrișteu, la 20 Aprilie 1934.

211 1-1

Comitetul de Cenzori

A apărut noua edițiune a LITURGHIERULUI

Crudo . . . . . 250 Lei
Legat întreg în pânză, aurit 340 „
LIBRARIA SEMINARULUI - BLAJ

În conformitate cu dispozițiunile art. 12 din legea specială decretată cu No. 2799 din 5 August 1929, asupra raporturilor dintre școalele confesionale române din Brașov, Blaj, Brad și Minsterul Instrucțiunii, se publică catedrele vacante din învățământul secundar de orice categorie, atât al băieților cât și al fetelor dela școalele confesionale greco-catolice din Blaj.

Cei cari doresc să fie profesori sau maștri cu titlu provizoriu la vre-una din catedrele vacante dela aceste școale, sunt înștiințați că, pe lângă condițiunile prevăzute de art. 36 din legea asupra învățământului secundar, trebuie să îndeplinească și următoarele condițiuni, prevăzute de art. 10 din menționata lege specială:

La Blaj, să fie de religie unită (greco-catolică). Profesorii bărbați, cu excepția maștrilor, trebuie să fie și absolvenți ai unei școli superioare de teologie, sau cel puțin studenți în teologie. Cererile însoțite de actele doveditoare a îndeplinirii condițiunilor de numire în învățământul secundar se vor adresa până la 30 Iunie a. c., cel mai târziu, Preaveneratului Consistoriu gr.-cat. Blaj, care va proceda la numirea cu titlu provizoriu între 1-15 Iulie a. c., pe ziua de 1 Septembrie 1934, potrivit dispozițiunilor prevăzute de art. 12 din legea specială și convențiile speciale amintite mai sus.

Blaj, din ședința consistorială ținută la 9 Iunie 1934.

VASILE SUCIU
Arhiepiscop și Mitropolit.